

**KARDINALOVA HOMILIJA
NA MISI ZA DOMOVINU PRIGODOM DANA DRŽAVNOSTI**

Zagreb, crkva sv. Marka, 25. lipnja 2013.

Liturgijska čitanja: Post 13,2.5-18; Mt 7,6.12-14

**Draga subraćo svećeništvu,
poštivani gospodine Predsjedniče Republike Hrvatske,
poštovani gospodine Predsjedniče Hrvatskoga sabora,
uvaženi predstavnici državnih, gradskih i vojnih vlasti,
cijenjeni hrvatski branitelji,
braćo i sestre u Kristu!**

1. Koliko je Božja riječ izazovna i kako snažno progovara u raznim prigodama, svjedoče nam naviještena misna čitanja današnjega dana. Slavimo Dan državnosti u danima neposredno pred događaj ulaska Hrvatske u Europsku uniju. Molitva za Domovinu i za sve koji su za nju na poseban način odgovorni u ovom razdoblju naše povijesti u sebi nosi posebne osjećaje i vjerničku odgovornost. Vjerničku, kažem, jer svaka naša radost i zahvalnost, svaka naša strepnja i briga za Hrvatsku obilježena je vjerom.

Knjiga Postanka poziva nas da u odnosu između Abra(ha)ma i Lota uočimo stav vjere koji čovjeku daje duh slobode. Premda Biblija spominje da je Abram bio bogat čovjek, on se ne brine poglavito kako nagomilati i sačuvati svoje bogatstvo, nego mu je na prvom mjestu odnos s bližnjima.

Stalo mu je do toga da ne dolazi do svađa te u svojoj vjerničkoj slobodi naviješta ostvarenje zlatnoga pravila koje iznosi Isus u Evanđelju: »Što želite da ljudi vama čine, činite i vi njima« (Mt 7, 12). Premda uviđamo vrijednost stava da se drugima prepusti izbor, čovjek je ipak sklon isticati svoja prava, kao i dužnosti drugih.

Lot je izabrao plodnu i bogatu Jordansku dolinu, dok je Abraham ostao u kanaanskoj zemlji, brdovitoj i suhoj. To ga ne zabrinjava i ne plaši se, jer zna da je sve što u životu proživljava Božji dar i da sve, pa i ono što izgleda teško prihvatljivim, dio je Božjega obećanja. A baš tada, u slobodi vjere, Bog čudesno zahvaća u pustoš, u sve ono što se čini neplodnim i beznadnim.

Lot je svoje šatore razapeo do Sodome, do slike grada koji je odbacio Gospodina, a za Abrahama se kaže da je, razapevši šator, odmah podigao žrtvenik Gospodinu. Čudesna razlika koja polazi od nutarnjega stava, od srca, od pouzdanja u Boga. I tu se nalazi jezgra navještaja Isusove riječi da treba ući na uska vrata. Povijest će Abrahamu dati pravo, jer je »prostran put« Lota odveo u propast, a Kanaan, koji je pripao Abrahamu, postao je zemlja obećanja.

2. Kada smo prosvijetljeni vjerom te osjetimo Božju velikodušnost i milosrđe koje nas oživljuje i oslobađa grijeha koji nas zarobljuje, odgovaramo ljubavlju i otvaramo se bližnjima. Isusovo zlatno pravilo: »Što želite da ljudi vama čine, činite i vi njima«, koje je u temelju etičnosti, ne polazi od ljudske sebičnosti, nego od ljubavi koju je Isus posvjedočio na križu.

To 'Isusovo pravilo' je više od ljudske uzajamnosti. Ono rađa bisere nesebičnosti koji svijet čine ljepšim i usmjeruju svjetlo prema uskim vratima, koja otvaraju put u život.

Isus voli govor o biseru da bi nam u slici pojasnio nebesko kraljevstvo. Sjetimo se kako je na istome tragu progovorio o pronađenu blagu u polju, ili o biseru za kojim trgovac neumorno traga, a kada ga nađe prodaje sav svoj imetak, da bi ga kupio (usp. Mt 13, 44-46). To traženje i pronalazak plod je svjetla Duha Božjega koji vodeći kroz neprivlačne tjesnace, osposobljuje čovjeka za vrednovanje, razlučivanje i izabiranje.

3. Isus stavlja pred nas lako spoznatljivu istinu koja se provlači kroz cijelo Sveto pismo: da ne miješamo vrijedno i bezvrijedno, dobro i zlo, pravedno i nepravedno, sveto i bezbožno, blagoslov i prokletstvo, spasenje i vječnu propast. Govori nam da je važno razlikovati i oslušivati njegov glas u nama, glas savjesti i da ne budemo nemarni.

U naše smo vrijeme olako zaboravili da je Evanđelje poziv na poslušnost Bogu, poziv da živimo duh blaženstava i da damo svjedočanstvo za Krista, ne čineći zlo, nego dobro. Prilično se lakoumno uvukao dojam da se oko dobra ne treba truditi, da nije potrebno kajanje, obraćenje, ispravljanje života.

No, u psalmu se biblijski čovjek pita i čuje odgovor: *Gospodine, tko smije prebivati u šatoru tvome? Onaj samo tko živi čestito, koji čini pravicu i istinu iz srca zbori... koji bliženjem zla ne nanosi... koji poštuje one koji se boje Gospodina... ne krši prisege, ne daje novca na lihtu i ne prima mita protiv neđužna* (usp. Ps 15, 2-5; Ps 24, 1-10).

Hrvatska nedavna i davna povijest uči nas i uvjerava kako su uska vrata iza sebe čuvala više radosti; da je iza njih bila riznica istine i dobra. A svaki put kada smo slušali obećanja o širokim prostorima i laganom načinu dolaska do blagostanja, susreli smo neistinu s njenim posljedicama. Jer, široka vrata i putovi postaju privlačni onda kada zaboravimo otkriveni biser i svetinje koje su nam od Boga objavljene, i nama povjerene da budemo njihovi nositelji.

4. Na pragu ulaska Hrvatske u Europsku Uniju, koja se već više od pola stoljeća planira i stvara, a njezini su začetnici i utemeljitelji bili kršćanski mislioci i političari, dobro je i u nas istaknuti činjenicu da je ideja o europskom zajedništvu i ujedinjavanju europskog kontinenta nastala u onom dijelu Europe koji nije bio pod komunističkom vlašću. Naime, komunistički su režimi podijelili naš kontinent, postavili željezne ograde među državama, gradili zidove, čemu je simbol bio Berlinski zid.

Ideju o europskom ujedinjavanju od samoga početka podupirali su baš svi rimski prvosvećenici, pape. Valja napomenuti da će blaženi papa Ivan Pavao II. ostati zapamćen po tome što je javno govorio o europskom zajedništvu, u koje spadaju i zemlje iza Željezne zavjese, u razdoblju kad se drugi nisu usudili, ili se nisu tome nadali. Svoje opredjeljenje za Europu od Atlantika do Urala simbolički je izrazio još 1980. godine proglašenjem slavenskih apostola sv. Ćirila i Metoda suzaštitnicima Europe.

Ivan Pavao II. poticao je odgovorne da izgrađuju Europu ljudi i naroda, poštujući njezinu raznorodnost, kao i njezino kulturno i duhovno bogatstvo. Naglašavao je kako Crkva ne ulazi u stvari koje se tiču tehničke,

vojne ili političke naravi, ali da je Crkvi živo stalo da se u izgradnju novih europskih struktura ugrade moralne i duhovne vrijednote, koje će dati podlogu za stvaranje zajedničkog doma u novoj civilizaciji ljubavi. Njegov nasljednik na Rimskoj stolici papa Benedikt XVI. svojim govorima i raspravama ukazivao je kako je kršćanstvo oblikovalo Europu te kako je potrebno i korisno o tome raspravljati u svjetlu antropologije, prava, filozofije i teologije da bi se otkrilo i prepoznalo dušu Europe.

5. Hrvatska oduvijek živi u okviru europske civilizacije. Danas u europskoj obitelji naroda postoje brojne pogubne suvremene kušnje, ali to je naša obitelj. Hrvatska ju ne može zanijekati, ako ne želi zanijekati sebe. Na ulazak Hrvatske u Europsku Uniju gledamo kao na završetak jednog procesa koji ima dužu povijest, a u kojem su se ispreplitala iščekivanja, strepnje i razočaranja. Naš ulazak u Europsku Uniju davanje je novog političkog i gospodarskog okvira našoj tisućljetnoj pripadnosti europskom kulturnom i civilizacijskom krugu. Crkva i u ovom slučaju poštuje odluku hrvatskih građana i legitimnih hrvatskih vlasti.

Ipak, još više od toga, Crkva naglašava da Hrvatska ne smije zanijekati svoj identitet, svoju baštinu, svoje svetinje. Europljani, koji poznaju našu povijest i naše vrijednosti, raduju se upravo zbog toga našoj prisutnosti i ohrabruju nas, traže svježinu i vjerodostojnost življenih vrijednosti, koje prepoznaju u nama, a koje mi toliko puta obscjenjujemo.

6. Zato je dragocjeno i u sadašnjem kulturološkom, političkom i gospodarskom trenutku Europe ne gledati toliko na obećanja materijalnoga bogatstva, koliko na ono bitno, onaj biser koji je u nama. Njegov je sjaj uvijek sjaj vječnosti, izložen prijetnji da bude prigušen i prekriven naslagama zemaljskoga privida.

A kakav je taj hrvatski kršćanski biser i što čuva njegov sjaj?

To su ponajprije ljudi koji se pouzdaju u Boga. Za razliku od stavova i ljudske ideologije koja uvjerava o ljudskoj ispunjenosti bez povezanosti s nadnaravnim, bez vjere i utemeljenja istine i pravednosti onkraj čovjeka, kao vjernici izabiremo Božju riječ i njoj dajemo prednost pred ljudskom mudrošću. I, bez obzira na našu grješnost, promicanje kršćanske kulture vezano je uz temeljnu istinu neodvojivosti Boga i čovjeka.

Upravo taj sjaj vječnosti jači je od svake nevolje i tame zemaljskoga puta. Isus nam je jasno rekao da ići za njim ne donosi izvanjsku sigurnost, nego neizmjernu nutarnju radost. Tako se kršćanstvo ne može svesti na lijepa obećanja koja gode ušima, nego na *činjenje iz ljubavi*: činite drugima ono što želite da drugi vama čine.

7. Početak istinskoga života je ljubav, milosrđe, sućut i briga za bližnje. Tim jednostavnim putem može ići svaki čovjek. Ali ne vlastitim snagama, jer se naša sebičnost uvijek želi nametnuti sebedarnoj ljubavi.

U tome leži razlika između kršćanskoga humanizma i drugih oblika humanizma, građenih na zemaljskim temeljima. Kršćanstvo živi od izgaranja ljudi po Kristovoj ljubavi koja ne traži uzvrat; koja se posvema daruje kao prinos Bogu.

Sjaj hrvatskoga kršćanskog bisera dopire iz nesebičnosti, iz ljubavi prema drugima. U tom sjaju prepoznajemo ljude koji se ne boje izložiti za istinu; koji traže dobro drugih i onda kada istina traži promjenu vlastitoga života.

U tom su sjaju na poseban način hrvatski branitelji. Oni su bili spremni svoje živote dati za slobodu, mir i dostojanstvo čovjeka. Taj su sjaj mnogi željeli ugasiti, ali on je tu i nakon obrane Domovine u surovome ratu. On je tu u neistinama koje se obrušavaju na hrvatski narod produžujući nepravde i patnje nedužnih. On je tu da se u svjetlu njihove žrtve svako nepoštenje lakše prepozna i da se vidi put koji Hrvatsku ne vodi prema dobru. Taj sjaj ne blijedi i zato, na današnji Dan državnosti, osjećamo ponos što su takvi velikani nesebičnosti među nama i što ostaju zalag bisernoga sjaja.

8. Biser kršćanstva svoju je ljepotu ostavio u srcu hrvatske kulture. Ponosni smo što je upravo jučer maketa ove povijesne crkve svečano otkrivena u parku Mini Europa u Bruxellesu, kao hrvatski simbol koji će nas predstavljati u tom europskom središtu. Izražaji hrvatske kulture vidljivi su ne samo u umjetničkim djelima, nego u svemu što se odnosi na način življenja.

Zbog toga je u novije vrijeme zabrinjavajuće u hrvatskome društvu promatrati da se zanemaruje vrijednost braka i obitelji; da se prema najdubljim temeljima ljudskoga života odnosi kao da je to nečija svojina. No, ako se i ideološki sučeljavaju stavovi, trebalo bi čuvati barem onu najmanju mjeru pristojnosti i dosega demokracije, bez izrugivanja i

očitovanja netrpeljivosti. Ako se i to pregazi, dovodi se u opasnost sama ljudskost.

Za Domovinu bi bilo pogubno da se bilo koja vlast, nakon tolikih žrtava, poigrava s narodom i njegovim najdubljim osjećajima, zanemarujući cijenu postignute slobode. A upravo se to događa kada se oglašuje na glas obespravljenih, kada se odbija razgovor vladajućih s društvenim sastavnicama, kada se štite zločinci, kada se zakoni kroje po volji pojedinaca, političkih i gospodarskih skupina, zapostavljajući dobro čovjeka i naroda.

Braćo i sestre, mi znamo da je sjaj kršćanskoga bisera u križu Kristovu. Osvijetljen put njegovim sjajem sigurna je vodilja i u budućnosti. Zahvaljujemo za svaku žrtvu i nesebičnost koja je taj sjaj učinila snažnijim. U slici naše Domovine vidimo plodne ravnice, visoke planine i sinje more, kao slike životnih izazova. Svaki nam je njezin dio drag, kako pjevamo u himni: *mila kuda si nam ravna, mila kuda si planina*.

Dok Bogu preporučujemo sve naše pokojne i poginule; dok molimo za snagu onima koji su još u kušnjama zbog svjedočenja istine, zazivamo zagovor hrvatskih svetaca i mučenika, posebno blaženoga Alojzija Stepinca, te zaštitnika Europe svetog Benedikta i svetih Ćirila i Metoda.

Neka Hrvatska po nama kršćanima pridonese da Europa bude više Božje prebivalište u čestitosti i istini, noseći sjaj bisera vječnosti.

Amen.